

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előzetes árak:

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1 50 K.
1/2 évre	3 K.	1/2 évre	4 50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A magyar becsület.

Azok a remények, amelyeket az intéző körök e háború folyamán a magyar néphez fűztek, teljesen beváltak. Csak egy rövid visszapillantást kell, hogy vessünk az elmúlt hetek hivatalos győzelmi jelentéseire, azonnal meglátjuk állításunk igazságát. A magyar ezredek dicsőségét zengi az a komoly pár szó, amellyel a legfőbb hadvezetőség rólunk megemlékezik.

A magyar nemzetnek mai küzdelmét igen sokan összehasonlították a múlt század szabadságharcával, mivel a mostanában dúló óriási küzdelmünk is joggal tekinthető önvédelmi harcra. E háborút is tehát ép úgy körülveszik a magyar népnek mindazon sajtóságai, amelyeket elmúlt háborúiban megaláltunk. A magyar vitézség mellett egyformán látjuk érvenyesülni a nemzet áldozatkészségét is. Akik arra számítottak, hogy az az idő, amikor a magyar nép arany és ezüst ékszereit, boglárait és kőszötyűit és egyéb drágaságait hordta a haza oltárára, ismét el fog következni, nem csalótkoztak.

A magyar nép általában valami különösebb pénzügyi érzeléssel nem igen bírt. Ellenségeink, a francia, az angol üzleti hajlamával sohasem rendelkezett. Mégis azonban, mikor arról volt szó, hogy a hadsergért pénzt áldozzon, ezt is megtette. Jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy nem a rideg üzleti önzés volt tetteink rugója, hanem a legszentebb érzelem, a hazaszeretet. Ez volt az a főindok, amely a két első hadikölcsönnek és a jelenleg folyamatban levő harmadiknak is a sikereit biztosította, illetve kilátásba helyezi.

A mostani reális idők hangulata, amikor ugyszólván mindenkinek a létfenntartás érdekében is kemény harcot kell vívni, a kormány természetesen nem kívánja a nemzet pénzbeli áldozatkészségét kizárólag a hazafias szempontok alapján igénybevenni, hanem oly gazdasági előnyöket nyújt azok fejében, hogy hadiköl-

csonbe való pénzbefektetés egyaránt jó üzletnek is vehető. Azzá teszik a hadikölcsönnek összes tulajdonságai.

A magyar népnek majdnem minden ügyverfogható tagja a harctéren küzd. Amikor azt látjuk, hogy a hadikölcsönt jegyző felek között küzdő katonáink is nagy számmal van-

nak, a mag becsület kívánja azt, hogy mi, az itthonmaradtak is, tegyük meg kötelességünket. A hadikölcsönre való jegyzés a veradó megváltását jelenti, becsületünk s egyben jövőnk függ tehát attól, hogy ezt az adót mindenki legjobb tehetségéhez mérten az államnak igyekezzék leróni.

A világ háború.

A szerb összeomlás.

A szerb sereg a teljes bekezdés veszedelme előtt áll. Az úszkúbi vonal felől a bolgárok, a Szandzsák közép része felől Kövess, a Morava felől a németek üzik a szerb sereget, amelynek egyetlen menekülő útja most már csak a Rigómező lehet. Maga a szerb király is menekülő uton van. Legutóbb Jago-Idinában látták Péter királyt, aki a megfogyatkozott és lerongyolódott Sumadia-hadosztály fölött tartott seregszemlét.

Rettenetes anyagi veszteségeiken kívül erkölcsi csapásként is mélyen sújtotta a szerbeket Krusevac elvesztése. Ez történelmi hely, szent városa a szerb cérok temetkezési helye s Lázár cár ereklyéit is itt őrizték. Krusevac elvesztése mélyes depressziót keltett a katonákban, akik a visszavonuló uton már nem tanusítják többé a régi ellentállást. Nagy veszedelem fenyegeti Szerbiát és Montenegrót a tenger felől is. Kitérően szervezett albán bandák nyugtalanítják ebből az irányból Szerbia és Montenegró országhatárait és az albán nép, amely előtt a verhoszu fogalma szent, most fizet azért az embertelen kegyetlenségért, amellyel a három esztendő előtti balkáni háborúban a szerbek az albánok asszonyait, gyermekeit, védtelen polgárait lemészárolták, egész falvak és vidékek lakosságát kiirtották.

Görögország.

Szkuludisz görög miniszterelnök semlegességi nyilatkozata-

tot tett és azt a nagyhatalmak összes atkényi nagyköveteivel notifikáltatta. Még nem biztos, hogy a görög kamarát feloszlatták-e, de több mint valószínű, hogy elnapolják és Venizelosz megterkedései egy időre szünetelni fognak. Románia helyzete változatlanul semleges. A király örökdiók elsősorban, hogy Románia érdekei békében és a semlegességben óvassanak meg.

Elűzték a szerbeket magaslai állásalkból.

A Szerbiában küzdő cs. és kir. csapatok egyike megszállotta Ivanjicát, egy másik csapat visszavetette az Ivanjica-Kraljevó-i ut mentén levő magaslai állásalkból. Német csapatok elfűzték az ellenséget Kraljevótól délre levő elsőncolt állásalkból.

Trszteniktől délre zászlóaljaink harezban állanak. A Krusevac vidékén küzdő német hadosztályok déli irányban nyomulnak elő.

A bolgárok elfoglalták Leskovácot.

Visszavert oroszok.

Jaslowiectól északra, a Strypa alsó folyásánál Cartorijstól nyugatra, a Tlyr mellett az oroszok támadásait visszavertük.

Egyéb ujság nincs.

Az olasz támadások

kudarca.

Több támadást, amelyet az Isonzó-harctéren Zagora ellen, a Dolomitokban, a Col di Lana ellen és a Siefnyereg ellen intézett az ellenség, visszavertük.

Lássunk közelebbről.

Nem akartam mást, csak azt, hogy a tisztességes, becsületes mértékkel tisztá árut adó termelőt a „szaroló,” „kiszipolyozó” csunya vádjától megvédelmezzem, amely címet a drágaság miatt annyira elkeseredett vásárlók ma oly bőkezűen osztogatnak.

Le akarom azonban szögezni azt, amit eddig is hangoztattam, hogy a hamisítók semmiféle védelmet nem érdemelnek. Amint vannak olyan termelők, akiknek a tevizsgálatok egész ideje alatt soha semmi bajuk a rendőrség büntető osztályával nem volt, ép így meglehetne e nélkül a többi is. Nem akarom védeni azokat sem, akik túlságosan haszonra akarnak szert tenni, kihasználják azt a szorult helyzetet, amelybe most embertársaik egy része jutott.

Hangsúlyozom azt is, hogy pl. a most megállapított tejárakkal a termelő is megelégedhetik. Mert ha a béke idején megtalálható valahogyan a maga számítását 10 és 12 krajcárnál, megelégedhetik most a 16 krajcárral. Az ideitermés van olyan, hogy ezzel az összeggel az igényeit kielégítheti. A nagyobb haszon keresését hagyja olyanokra, akiknek polgártársaik anyagi tönkretvése nem okoz lelkiismeretfurdalást. A jólétkü ember nem fog és nem tud a zavarosban halászni akkor, amikor látja, hogy abban a keserves zavarban sok keserves könny és véres verejték hullik.

Tudom, hogy egy statisztikai táblázatot sokféleképp lehet nyújtani. Azért az én felsorolt számadataimat is sokan és sokféleképpen igyekeznek megdönteni. En azokat az adatokat azért hoztam fel, hogy bemutassam: milyen számok vannak a gazda előtt, mikor a maga igazát vitatja. Azonban vehetjük a számítást a másik fél akarata szerint. En felvettem 60 ezer koronás vagyont s ennek a jövedelmét a mostani jötermés és árak alapján 12 százalékra számítottam. Vegyünk azonban még egyszer annyit s számítsunk 25 százalék bruttó jövedelmet, amelyben benne van az egész gabonatermés, számítsunk olyan jól tejlő tehenet, amely után naponta 3 korona hasznót árulnak és a melynek az élleme csak másfél koronába kerül, vagis számítsuk a legjobb eseteket s a jövedelemmel szeriben álló kiadásokra 20 százalékot s megmaradt netto tiszta haszonra 5 százalékot: 3000 koronát. Vagis számítsunk anyagi csapást: jeget, fagyot, egeret, stb. férgét, a mi a gazda jövedelmét százalékos alakban veszélyezteteti és sokszor elemészti, hanem vegyünk egy olyan termő és jövedelmező esztendő, mint a milyen a mostan és mondjuk, úgy egy 60 ezer

korona vagyonnal bíró gazdá, aki józan, takarékos, szorgalmas, félretett a takarékpénztárba vagy újabb vagyon szerzésére egy évben 3000 koronát — vajjon olyan tulajdosonak sor ez? Ezt már uszórának, kiszípolozásnak lehet nevezni? Tegye a szivére a kezét a társadalom kereső osztálya, a lateinerek, ügyvédek, orvosok, mérnökök kereskedők, nagyobb iparosok és kérdezzék meg, hogy hányat kellene akkor uszórának, kiszípolozónak nevezni, a ki ak kora, jövedelemre tett szert? Hirtelen meggazdagodott földmívelést, a ki csupán a földmíveléssel foglalkozik, alig lehet találni. Meggazdagodtak egyesek kereskedés révén, vagy hogy a földmívelés mellett kereskedéssel is foglalkoztak, azonban kizárólag földmívelés útján nagy vagyont csak ropaut szorgalom, takarékoság, józanság és évtizedek munkája után tudtak szerezni. Szerettek úgy, hogy az apa, öregapa, ipa sbb. évtizedekkel előbb megvetették a vagyon alapját, a melyen a jótulajdosnágú fiak mint biztos fundamentumra tovább építettek.

Azt se szabad elfelejtetni, hogy a földmívelő mire fordítja a megmaradt jövedelmét? Vagyont, földet vesz rajta.

A mi népünkél — a mint ismeretes — a hét gyermekrendszert divik. Tehát a mi népünk két alapvető tulajdosnága van: a föld szeretete és a sok gyermek. S kérdezem: vajjon nem ez-e az egész Magyarországnak a szerencséje? Vajjon nem ez-e az alapja

annak, hogy Magyarország ebben a nagy háboruban diadalmasan állotta meg a helyét? Azok a kemény, edzett parasztyerekek vitták meg azokat a nagy csatákat, amelyben hozzájuk csak a német földmívelő, meg a török és bolgár földmívelő nép volt csak fogható. És legyünk boldogok és nézzünk el egyet-mást, ha ezt a népet a föld szeretében és egészséges erkölcsi fellegóságában meg tudjuk tartani. Akkor Magyarország a második ezer évben is erős kiartó és törhetetlen Magyarország marad.

A hiba másutt van. Arra majd ezután mutatok rá.

Bilkei Ferenc.

Szabadkőműves maszlagolás.

II.

Ezek után nézzük csak, mi által is „terjeszkedik a Klerikalizmus Olaszországban?” Kihaszalálja azt a „lélektanilag érhető helyzetet, hogy a nyomor, a fájdalom és a bánat, a kétség és aggodalom sulya alatt roskadozó nők és gyermekek a vallásban kerestek vigaszt.”

Igy a Világ.

Hát, ha azok kerestek vigaszt, hol akkor a lélekhalászat? Ha azok keresték Istent, hol a térítgetési szándék? Ha, (mint lejjebb mondja) „a világkatasztrófától megrendült nők ugyis

zsákmányai az egyháznak.” minek akkor a papi taktika? —

Ha ezeket a szegény nőket még csak majd a háboruban szerzett tapasztalatok után akarja a szocializmus és a szabadkőművesség felvilágosítani és beszervezni, hisz akkor ezek eddig nem az ő hívei voltak, hanem az egyházié! S ha az egyházié, hol van akkor az egyház háborus terjeszkedése? Hiszen csak a saját hívei oldala mellé áll, mikor vigasztal, mikor könnyet töröl, mikor megbékíti!

Ne folytassuk ezt a lehenge relő fejtegetést. Ha a dolog mélyére akaránk menni, vége-hossza nem volna.

Elhelyett álljunk meg a közlemlény egyetlen mondásánál, amely így szól:

„Most a Klerikalizmus valóságos diadalt ül, mert a világkatasztrófától megrendült nők zsákmányai az egyháznak s ezzel nem konkurrálhat a szocializmus most, mikor a szocializmus igérete: a földi jólét olyan lehetetlenségnek tűnik föl.”

Helyen vagyunk! Jómagunk a legnagyobb utánjárásal sem találunk volna szavakat, érveket, melyekkel a szabadkőművesség, szocializmus, radikalizmus és mindenféle egyéb izmus hitványságát, haszontalanságát, ürességét, tehetetlenségét s ezzel szemben a vallás erejét kézzelfoghatóbbá tudtuk volna tenni, mint ezt a Világ megcsinálja.

Mert mit is mond ez a beis-

ismerés? Azt, hogy vannak esetek, mikor a szocializmus igérete, a földi menyország, lehetetlenségnek tűnik fel. (Nem csak „tűnik fel” hanem az is!) Vagyis: mikor háboru van, betegség van, szenvedés van, mikor az emberek sírnak, könnyeznek, kétségbeesnek, meghalnak — akkor a szocializmus, a szabadkőművesség és társaik tehetetlenek. Beadják a kulcsot s azt mondják a sok szegény sebesültnek, árvának, özvegynek, haldoklónak: menj barátom az utadon, én most nem segíthetek rajtad. Én nem vigasztalhatlak, én nem törölhetem le a könnyedet és nem adhatok egy jó szót, én nem békihithetek meg a helyzetteddel, én nem tudom megmagyarázni sorodat, megokolni fájdalmadat, elviselhetővé tenni veszteségeidet. Én nem vagyok erre berendezve. Most csak menj te szegény ember, segíts magadon ahogyan tudsz; gyógyulj meg, felejtés, vigasztalódjál s majd aztán, aztán, ha a háborunk vége lesz, majd ha meggyógyultál, megint férjhez mentél, ha özvegy, vagy felnőttél, ha árva vagy, akkor jöjj vissza hozzám. Akkor majd megint felvilágosítlak, eszedet kimévelem. Akkor majd megint beszéljek neked ciángyökökről, ósanyagról, a te majomóregapádról, szabad-szerelerüről, kulturáról. Akkor majd megint szervezlek. Kiszabadítalak az egyház zsarnoksága a papi csizma alól. De most

TÁRCA.

Néhány szó a táplálkozásról.

A budapesti középiskolákban alapos fogvizsgálatot tartottak néhány évvel ezelőtt; a vizsgálat eredménye nagyon szomorú volt; alig akadt tanuló, kinek rossz fogai ne lettek volna. A fogzomanc, mely rendes körülmények között az acélnál is keményebb réteg, oly gyenge a mai nemzedéknél, hogy a külső behatásokkal szemben egyszerűen semmi ellentállást sem tanusít, úgy, hogy pl. a fogorvos furója minden fáradság nélkül átlukasztja. Pedig milyen erős volt a fogzomanc a mi őseinknél, még nagyszüleinknél is. Azelett a legények korcsmai virtuskodásához az is hozzátartozott, hogy boros poharaikat darabokra rágták. Kisfaludy Károly egyszer Pesten Vörösmarty Mihály mulattatására fogai val lisztte örölte a boros poharat.

Hova lettek mai nap ezek az acélos fogak? Korunkat általában sok testi gyengeség jellemzi. A vérszegénység, idegbaj, sápkór, a szemgyengeség, fogpudvásodás általános. Majdnem mindenki terhelve van; az erős, izmos fiatal

emberek, eleven, friss hajadonok helyett sápadt, kék szemkarikájú sovány, kistestű embereket, nyiszlett testű leányokat látunk.

E szomorú jelenségnek bizonyára több oka van; egyik legfőbb oka azonban a helytelen, túlfinomált táplálkozásmód. Gondos és alapos orvosi és biológiai vizsgálatok ugyanis azt bizonyítják, hogy ételünk ásványokban, tehát a legfontosabb tápanyagban nagy hiányt szenvednek. Csak keményítő és fehérjefélével tömjük magunkat; az ideg, izom és csontképződéshez szükséges tápsókat alig kapjuk meg.

Mi ennek az oka? Az összes gabonafajlett mind igen sok tápot tartalmaznak, azonban a rafinált málmolszerkezetek épen arra valók, hogy a gabonát ettől legfontosabb lisztirtalomtól megrabolják. A gabona ugyanis, mindenféle szemese eledel a külső héjburokban s e burok alatt tartalmazza a legtöbb tápsót, a modern malmok azonban ezt az értékes külső burokot teljesen lehámozzák, s így minél fehérebb, finomabb a liszt, annál értékelenebb, s a hangzatos név alatt forgalomba hozott budapesti gözmalmi nullásliszt fehér ugyan, keményítőt tartalmaz, de tápsókat nem, s ép ezért csaknem értéktelen tápanyag; a gyom-

rot tómi, talán hájat is fejleszt, de az idegek, izmok csontok képzéséhez nem járul hozzá. Azonban a torkosság omlós süteményekre vágyik, s ezt az üres nulláslíttől kell készíteni. — Ehhez járul az a körülmény, hogy korunk cukorforgalmazása a régebbi idők képest óriási módon emelkedett, pedig a teljesen tápsó nélküli cukor semmi ideg — vagy csontanyagot nem szolgáltat! a bőséges cukorevés legfeljebb csak lusta hájat fejleszt, csak a torkosságnak és testi elpuhulásnak szolgál. — A modern vízvezetékek is igyekeznek rontani táplálékunkat. Ugyanis, hogy a kázn, s a vezetécső minél jobban kiméltessék, a mérnökök ásványokban szegény lúgy vizet keresnek.

A dus tápsótartalmu u. n. keményviz nem árt a gyomornak hasznos volna de nagyon megmarná a kázcsoveket!

Előttünk sokkal egyszerűbben és okosabban táplálkoztak. Azelett a buzát, rozst minden kopotás és korpaelváltás nélkül örölték; a gazdaasszonynak (azután volt két finom szitája; ami a legfinomabbik szitáján átment, az lett a főzöliszt, ami csak a második szitán ment át, abból készült a kenyér; a többi, az öregebb, szemesebb, főleg korpás maradék

a korpá helyett pótolja, s az állate lett. Ilymódon elődeink legalább is ötszörte gazdagabb tápsó — tartalmu lisztet használtak, mint mi, kenyérük nem volt fehér, hanem barna, de hisz annál jobb a kenyér, minél barnább, annál több benne a tápsó.

Mi gondosan hámozott, silányított gabonából sütjük a kenyeret; a babot szítán átütjük, hámozott száraz borsót, gondosan hámozott rizst használunk. A burgonyát előbb meghámozzuk s csak azután főzzük; a főzelékféléket többször át főzzük, egyszerű főzés után kiáccsarjuk dus tápanyagú levét pl. a spenótnál. Szeretjük a sok must, mely pedig kevés tápsót tartalmaz. Ilymódon azután táplálékainkat mindattól a sok beces anyagotl mesterségesen előre megraboljuk, minlyre pedig csont és idegrendszertünknek oly nagy szüksége volna.

Az ásványoknak, különösen a vas és mészsóknak a hiánya okozza, hogy szervezetünk a betegségekkel szemben igen csekély ellenállást tanusít. A különféle gyermekbetegségek, a tuberkulózis különböző fajai, a vérszegénység, idegbajok legfőképp onnét erednek, hogy túlfinomult, tehát silány tápanyag ételünk miatt a szervezet ellenálló képessége meggyengült.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

eredj, mert ha sokáig látlak hát megszakad a szívem.

Hát az a szegény ember, aki nem hordja még egészen a csizmaszárában az eszét, erre azt mondja: köszönöm szépen ezt a tudományt, ezt a jóbarátságot. Olyanformán fest ez, mint az a ház, amelyik csak nyáron, napsütéskor jó, de télen belefúj a szél, beleesik a hó, az eső s megfagy benne az ember. Mint a szandál, amely puha, meleg homokon igen jó, kényelmes viselet, de, ha sár van, ha esik, hát lemarad az ember lábáról. Mint a rozsa óra, amelyik szépen eljárt addig, míg az asztalonon fekszik, de tüstént megáll, mihelyt a zsebembe teszem. (Vagy — sit venia verbo — az a szabadkőműves hadiposztó, mely a szállítóit milliómosokká tette, de amelyben megfagyott a magyar honvéd ott fenn, a Kárpátokban.) Köszönöm, nem kérek belőle! Mert az életben anyai a kikerülhetlen, mindnyájunkkal közös szenvedés, betegség, nyomorúság, bánat, fájdalom, hogy igazán nem tudom hasznókat venni. Mert, amíg jó dolgom van, egészséges, erős, jókedvű vagyok, addig majd csak nélkültelek is megleszek valahogy; ha meg bajom lesz, beteg, szerencsétlen szomorú, elhagyott leszek, akkor meg csak hadd jöjjön a „klerikális terjeszkedés"! Ez legalább tud a szenvedő ember nyelvén is beszélni!

Szigma.

Ugyanezen okból van anyai embernek rossz foga. A fogbetegségek oka ugyanis a fogzománcnak a gyengesége, fejletlensége; a fogzománc pedig azért nem tud kifejlődni, mert nincs elég tápsó a szervezetben.

Felső-Sziléziában, bár a lakosság főleg gyári munkával foglalkozik, szokatlanul jó lábon áll az egészségügy; ennek oka az, hogy Sziléziában jó kutak, kemény vizet tartalmazó kutak vannak; lovábán, hogy a sziléziaiak nagyon szeretik a fekete kenyeret, s a kenyérszítést nem bízzák a pékre.

Tehát feltétlenül abban kell hagyunk a tulfinomult táplálkozást. Szokjunk el az erőteljes fehér kenyértől s a cukros süteményektől; becsljük többre a fekete barna kenyeret, reggeli mellé is abból együnk. Ne kívánjuk azt, hogy élelem minél puhább legyen, adjunk rágás által edzésre alkalmas a fogaknak, semmi sem edzi, nem tisztítja annyira a fogakat, mint kemény kenyérnek a rágása. Bárcsak visszajönne ismét az idő, mikor egész buza lisztet u. n. parasztra örlöttet lisztet használnánk kenyérnek, s ez lenne főtáplálékunk. — Ne szokjunk hozzá a bőséges cukorveszhez, gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt méreg. A burgonyát mindig héjában főzzük meg, s a főzelékeket ne főzzük ugyan tulságosan.

A nem szemes főzelékeket legjobban párolással elkészíteni; ez abban áll, hogy a megtisztított, elődarabolt főzeléket kevés vízzel és sóval tűzre tesszük fedett edényben; miután a főzelék a gőzben megpuhult, ellátjuk vajjal, vagy húslével s ezzel készen van. — Lymódon a tápsótartalomtól semmi sem vész el. — Továbbá, ne

Az utcák javítása.

Székesfehérvár épen a háboru előtti években látott

hozza az utcák rendbehozatalához, az aszfaltozáshoz. A háboru természetesen megállította ezt az igazán szükséges munkát. Egyes utcák utestetei azonban oly siralmas állapotban vannak, hogy a háboru dacára is rendbe kellene hozni. A sürgős kérdéssel a novemberi közigazgatási bizottsági ülés is foglalkozott.

A Fejérmegyei Napló már többször hangoztatta, hogy épen most volna a legalkalmasabb idő az utcák rendezésére, most lehetne legolcsóbban elkészíteni. Itt vannak a város orosz foglyai, tessék azokkal dolgoztatni. Épen tegnap néztük meg Budapesten a nagy utcarendezési munkálatokat. Így a Lágymányos egyes utcáin is most készítik az alagsatornázásokat és a kövezést. A munkát kizárólag orosz foglyok végzik, pedig az alagsatornázáshoz egy kis szakértelem is szükséges. Ezt tehát mi is megtehetnénk. Soha olcsóbban nem hozhatnánk rendbe az utcánkat, mint most.

becsüljük nagyra a huseledeleket; szerveztünknek kevés fehérnyére, (hus, tojás, sajt), kevés zsirra, de sok tápsóra van szüksége. Igen sokra kell tehát becslünk a főleg mézirtalmu hüvelyes főzeléket: bab, borsó, lencse; s a román közmondás azt mondja: egyél lencsét, észt kapsz tőle. Igen becses táplálék továbbá, vakmerő vagyok kimondani, a zablisztből készült étel. Mily kár, hogy ez nincs divatban! Pedig mily könnyű volna zabot örletni; az ár-árpaőrlnő a zabot is fel lehet önteni. Helybeli kereskedőink azonban a zablisztet s a zabdarát Németországból hozzadják; talán félnének a helybeli molnárok gunyorától.

Általában helytelen dolog az ételeket agyon, meg agyonfőzni; a tejet egyszer felforralni teljesen elegendő; s a többszöri felforrálás a legbecsesebb anyagokat roncsolja szét. Általában a sterilizált tej, sterilizált hús kivonat, szárított gyümölcs, vagy főzelék, nulláslisztből készült sütemények hámozott rizs, hámozott szágó tápsóban szegény eledel.

Az orvosok egyik világkongresszusán, mely körülbelül 8 évvel ezelőtt Pesten lehetett, a legfőbb témá volt a mai nemzedék degenerációja, elsatnyulása. Amint az előadó orvos mondotta, minden újabb nemzedék silányabb, gyengébb lesz, kistestűség, ideggyengeség, ellanyhult izomerő, vézna-ság, az életküzdelem megvívására való képtelenség, általában a fizikai és szellemi erők teherbírásiának csökkenése: ezek a degeneráció tünetei. Oka pedig a modern, izgatott életmód mellett főleg a tulfinomult, a tápsóktól megrabolt ételek használata. K.

Üdvös intézkedés a járvány megállítására.

Nem mulhat el év, hogy hónapokon keresztül járvány ne lenne Székesfehérvárott. A Fejérmegyei Napló már többször rámutatott azokra az okokra, amelyek a járvány terjedését nagyban előmozdítják, amelyek megszüntetésére szigorú intézkedések okvetlenül kereszülviendők volnának, ha javulást akárnk elérni. Így a járvány terjesztésének egyik módja, hogy a járványbetegségben meghalt gyermekek temetésére az egész környék összecsendül, s természetesen a gyermekek kíváncsi tömege szokott a legnagyobb lenni, s azok furakodnak legközelebb a halotthoz. Ebben azonban a felnőttek is hibásak, ők is ugyanolyan mértékben tohavahozó a járványnak. Az óvintézkedések hiányának eredménye azután az, hogy minden évben a legfontosabb tanítási időszak alatt szünetelnek az előndások.

Hogy ez micsoda kultúrka a városra nézve, azt igazán felesleges bővebben kifejteni.

Dr. Saára Gyula polgármester és dr. Sági rendőrfőkapitány most egy igazán okos rendeletet adtak ki, amelyben megtiltják, hogy a járványos betegségben elhaltak temetésére a közönség elmehessen.

A főkapitány rendelete a következők:

A tisztii főorvos és a járványbizottság javaslatához képest a polgármester által hozott véghatározat alapján a fertőző betegségek terjedésének lehető megakadályozása céljából, a fertőző betegségekben elhaltak temetésén a legközelebbi hozzátartozók kivül, a tömeges részvételt aluitott rendőrfőkapitány, mint I. fokú közegészségügyi hatóság ezennel eltiltom azzal, hogy a tömeges megjelenés megakadályozására szükség esetén karhatalmi eljárást leszek kénytelen fogatnats venni.

HIREK.

Naplójegyzetek.

* A korzón megjelent az új női divat, a krinolin-szerű bő ruha, a kicsiny csápos kalap s az orosz csizmacska rokona: a hosszuszárú ezüstszerű cipő.

A háboru előtt arról álmodoztunk, hogy magyar divatot fogunk teremteni és ime másfél év lezajlása után alig beszél már valaki erről a hazafias mozgalomról. Pedig egy darabig lelkes cikkek jelentek meg a lapokban, csikkettek, rajzok, tervek a különböző folyóiratokban, de aztán lassan elaludt a mozgalom. A magyar iparművészetnek nem akad zsenije, aki a magyar tervet készen kipatantotta volna a fejből.

Vagy talán akad, de utjában álltak?

Azt mondják, igen!

A titkok tudói tudják, hogy a szabóipari cégek Budapesten komolyan foglalkoztak a dologgal. Tervük propagálásában előjárta a szabadkőművesek lapja a Világ, mert a cégek főnökei legnagyobb részt szabadkőművesek. Az agitáció folyt egy darabig, de aztán hirtelen abbanmaradt. A Világ egyzsercsak beszüntette a magyar di-

vatért lángoló cikkeket. Az a néhány lap, amely hazafias motívumokból lelkesedett az ügyért, nem hagyta annyiban a dolgot s kutatni kezdett, mi lehet az oka a cikkek hirtelen elnémulásának. És kitérték a dolgot. Megtudták, hogy a bécsi cégek, amelyek szintén szabadkőművesek, leintették a magyarországi testvéreiket, hogy ne rontsák az üzletet. Majd megcsinálják ők a bécsi háborus divatot, készségeggel kiadják bérletbe a pesti cégeknek és szent lesz a békeség, tetemesebb a haszon, no meg győzedelmeskedik a szabadkőműves szolidaritás!

Így esett kutba a magyar divat s a szabadkőművesek háborus akciója egy sikerrel meggyarapodott.

* A hadügyminisztérium ajánlati felhívást tett közzé, amelyben felszólítja az iparosokat, hogy minél sürgősebben szállítsanak a hadsereg számára bizonyos felszerelési cikkeket. Az ember szemé szinte elképrázik attól a sok mindenféle furcsa dologtól, amire egy hadban álló állam fegyveres erejének van szüksége.

Például: szállítandó 57230 pár bakacs. Milyen célszerű és nemes dolog volna, ha ezzel a tömtelem szegestalpu, nehézlábúval azok gyomrára tipornának, akik a borzalmakban rettenetes világháboru kitoréséit finom kényelemmel berendezett szobáikból sugalmazzák!

26436 pár hegyi bakaacs. Ha ezeket katonáink azért huznák fel, hogy könnyebben máshassák meg azt a magas hegyet, ahonnan le-taszíthatnák a mélybe mindazon embertelen vadállatokat, akik az Oroszország belseje felé vezető országutakon kancsukával hajtják az egy szál ruhában, hideg éjszákában éhező nők és gyermekek százezreit!

36400 nadrágszizj. Ezekkel viszont meztelen hátára kellene csapodni mindazoknak, akik még ma is hideg közönnnyel nézik, hogy mint jutnak az ártatlan gyermekek milliói árvaságra.

43680 gyalogsági derékszizj. Ezzel pedig az uszorásokat kellene megkínózni, akik az itthonmaradt asszonyokat sanyargatják.

57230 rövidszárú csizma. Ezzel kellene felrugni azokat, akik nyereszkedési és fénytízési vágyból lehetetlenné teszik azt, hogy szegény asszonyok éltető tejet adhasanak síró csecsemőiknek.

Szerdán és csütörtökön:

Teljes Nordisk műsor!

Versenyfutás a halállal.

Dráma 3 felv. — Főszereplők.

Ebba Thonsen és Róbert Dinés.

A SZERLEM SÖTÉT VEREM

vígjáték 2 felvonásban.

Carl Alstrup a főszerepben.

A libapásztor. Víg. 1 nagy felv.

Legújabb felvételek az olasz barcterről.

2330 kötőfék. Még ez is kevés volna ahhoz, amely meg tudná állítani a vadul száguldo borzalmakat.

Egyházmegyei hír. Német

Vince váli segédlelkész dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök Fehérvárcsurgóra helyezte helyi lelkésznek. Bukovits Imre újmisé pedig Várra küldetett segédlelkésznek.

Katonai előléptetések. Martincsevits Ernő, Régl Róbert 69. gy. e.-beli századosok őrnagyokká, Sável Kálmán 10. h. e.-beli százados a 18. h. e.-hez őrnaggyá, Mayr Ágost 69. gy. e.-beli főhadnagy századosá, P. Száts Imre 17. honv. gy. e.-beli hadnagy gazdasági tiszt főhadnagy, gazdasági tiszté, Csipkés Gyula 17. honv. gy. e.-beli szolgálaton kívüli viszonybeli főhadnagy századosá, dr. Magyarcseviztei és Cségeri, Csongvay Károly 69. gy. e.-beli tart. hadnagy és dr. Adamek Géza 69. gy. e.-beli tart. hadnagy, a budapesti honv. hadosztály bírószághoz főhadnagy hadbírókká, Ruff Béla, Schrantz János és Köllöd András 17. népf. hadnagyk főhadnagyká nevezettek ki. Szebenhely Imre 29. gyalogezredbeli tart. honvédszázados főhadnaggyá lépett elő.

Hőseink. Kraiczger Ferenc 69. gy. e.-beli hadnagy legfelső dicsérő elismerést, Mussel József 69. gy. e.-beli tart. I. osztályú számvivő altiszt és Váncsa Sándor VI. csendőrkör. parancsnokságbeli csendőrörmester a koronás ezüst érdemkeresztet kapták a vízfélségi érem szalagján, Szebenhely József 69. gyalogezredbeli tart. hadnagyt a Signum Laudisszal tüntették ki.

Előléptetések a csendőrségnél. A hivatalos lap mai száma közli, hogy ő felsége, a székesfehérvári VI. számú csendőrkörület állományában előléptette Aldobolyi Rákosi Gyula őrnagyt alezredessé, Nagy Vilmos, Madaras János, Lakits Jenő és Szij Jenő századosokat őrnagyokká, Havranek János, Tóth Kálmán András, Boross Lajos, Fanyó László, Hindi Szabó László és Bessenyei László Béla főhadnagyk századosokká, Hets Károly, Nagy István és Egry László hadnagyk főhadnagyká léptette elő.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra. A napokban lefolyt esküdtzéki tárgyalásokon részt vett esküdték az esküdtzéki tárgyalások után járó díjaikat összesen 52 K, dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház céljaira ajánlották fel és a Fejérmegyei Naplóhoz küldték. A nenes szívű adományozók a következők: Schnetzer Nándor 16 K, Schwarz Soňa & K, Fröschl, Ferenc 8 K, Schmelzer Jakó 4 K, Keller Vilmos 4 K, Mayer Imre 4 K, Fister József 4 K, Hoffer Ferenc 4 K, Bem Márta Őrszűzfőző 5 kor. küldött ugyanezen célra.

A város közlelmézőse. Székesfehérvár közlelmézősi raktára részére fél vagon kölest vásároltak. A köles ára különként 135 K lesz. Tejet is szándékoznak árúsítani a város most tárgyalt a tejtermelőkkel.

Lisztcsomposítás. A hatóságok arra a turpisságra jöttek rá, hogy egyesek titokban, postacsomagokban hamis tartalombevallással lisztet szállítanak Ausztriába. Mivel ez szigorúan tiltva van, az ilyen gyanús postacsomagokat ellenőrizni fogják s a rendelet kijátszóit megbüntetik.

Egy szegény család gyermekei számára viselt ruhákat kértünk, hogy iskolába járhasanak. Kérésünk azonnal meghallgatást nyert. Fritz Mária 10 koronát, Szauer Lulu pedig egy leánykabátot, sapkát és kesztyűt küldött. A jószi-veknek a család nevében mi mondunk halás köszönetet.

Felhívás tavaszi buzavetőmag szükséglet bejelentésére. A folyó évi ősz rendkívüli csapadékos volta az őszi vetések elvégzésére annyira gátlólag hatott, hogy a legtöbb gazda nem lesz abban a helyzetben, hogy az előirányzott őszi buza mennyiséget elvesse. Tekintettel arra, hogy az elmaradt őszi vetések mind tavaszi és kapás növényekkel már azért sem pótolhatók, mivel az azok megművelésére szükséges kézerő, nem fog kellő mértékben rendelkezésre állani, de másrészt kenyérmagvak minél nagyobb mértékben való termelésére föltétlenül szükség lesz, ez okból a Gazdasági Egyesület gondoskodni fog, hogy a tavaszi vetésre szükséges tavaszi vetőbúza a szükséges mennyiségben és minőségben a gazdáknak rendelkezésére álljon. Fentiekre való utalással felkérjük tehát az érdekelte gazdaközönséget, hogy aki tavaszi vető buzaszükségletét az egyesület útján óhajta beszerezni, illetve az általa megvásárolandó mennyiséget f. évi december 1-éig a Fejérmegyei Gazdasági Egyesületnek jelentse be. Később érkező bejelentések figyelembe nem vétetnek. A tavaszi buza ára métermázsánként cirka 44-46 korona, a befeladói állomás, vevő zsákjaiban.

Tíz évi fegyház. Kedden tárgyalt a székesfehérvári esküdtzék Huszár József fehérvárcsurgói vincellér bűnügyét, aki előre megfontolt szándékkal megölte hitlen felesége szabinóját. Huszár az esküdtzék előtt is beismerte tettét; azzal védekezett, hogy jogosan cselekedett, mert boszút állt felesége elcsábításán. Az esküdtzék 10 évi fegyházra ítélte.

Az uszoraért. Jóllehet a rendőrség erőlyesen bünteti a maximális árak megszegőit, az erőlyes hatósági fellépés még sem használ. Még mindig vannak olyanok, akik uszora-rára dolgoznak. Így Jánosai Jánosné urhidai asszony is fittyet hanyt a maximális árnak, a tejfelt méregdrágán árúsította. A rendőrség 10 korona pénzbüntetésre vagy 2 napi elzárásra ítélte. — Még a tavasszal több gazdát megbüntettek azért, mert a bérszántásért lenetetlen árakat követeltek. Az ítélet felbezézésel a belligyminiszterhez került, aki nagyon helyesen, helybenhagyta az ítéleteket.

PIUMEI kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BÁRÁTOK ÉPÜLETE) ::
Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját, villamos kávéanyagpörköldel! Telefon 250.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrzsépitő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bárony pu-hává teszi, pattanásokat, szepőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. **Kapható Szűcs Róbert** Magyar Kiróna gyóáyszertárában Kossuth utcá sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

Vidéki előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy az előfizetési hátralékot megküldeni, továbbá az előfizetést megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fenakadás ne legyen.

A sebesült katonáért.

Tarnóca-pusztá. 23 kgr. liszt, 15 kgr. kenyér, 70 kgr. bab, 25 kgr. burgonya, 2 kgr. paprika, 1 kgr. hagyma, 1 kgr. szappan, 1 csirke, 104 tojás.

Sárkeszi. 35 kgr. liszt, 1 mázsa burgonya, 15 kgr. kenyér, 30 kgr. bab, 6 kgr. gyümölcs, és 25 drb. tojás.

Ráckeresztur. Kotányi Manó intéző ajánléka: 1 zsák bab, 45 drb. bot.

Moha. 118 tojás, 15 kg. liszt, 26 kg. bab, 15 kg. burgonya, 2 drb. tök, 1 kenyér, 3 kg. hagyma, 2 kg. gyümölcs, 1 doboz cigareta, 1 doboz cigaretták.

Igrov pusztá. 70 tojás, 25 kg. liszt, 3 kg. zír, 6 kg. kenyér, 10 kg. zöldbab, 21 kg. szárazbab, 20 kg. burgonya, 2 kg. vöröshagyma, és 6 korona.

Szeresceny-pusztá. 40 kg. liszt, 15 kg. kenyér, 10 kg. alma, 15 kg. burgonya, 5 kg. ugora, 2 kg. paprika, 1 üveg lekvár, 1 üveg málnaszörp, 20 cséve gyengekukorica, 5 kg. paradicsom, 70 tojás, 30 drb. cigareta.

Belső-külső Kajtor pusztá. Csihás Bálané őnagysága szives támogatásával: 61 kg. liszt, 56 kg. burgonya, 15 kg. kenyér, 34 kg. bab, 2 kg. vöröshagyma, 12 cséve gyenge kukorica, 138 tojás és 7 korona.

Belső—Külsőbáránd. 85 kg. liszt, 33 kg. kenyér 28 kg. bab, 35 -kg. burgonya, 11 kg. ugora, 10 tök, 3 cséve gyengekukorica, 2 kg. vöröshagyma, 340 tojás, 2-40 K, és Holczter István földbirtokos ajánléka: 2 zsák buza és 2 zsák rozs.

Nádasdány—Pálmajor. 53 kg. liszt, 53 kg. kenyér, 5 kg. paprika, 25 kg. gyümölcs, 236 tojás és 2 K, özv. gróf Nádasdy Tamásné kertészteből; 6 mm. paradicsom, 100 kg. zöldség, 480 kg. gyümölcs, 2 zsák gyenge kukorica, 3 zsák zöldpaprika, 1 kocsi virág.

Börgönd. 55 tojás, 5 kg. kenyér, 15 kg. liszt, 10 kg. bab, 4 kg. zöldség, 10 kg. zöldbab, 4 kg. ujbungonya.

Felsőszolgyegyháza. (Auspitzpusztá) 38 kg. bab, 12 kg. liszt, 8 kg. kenyér, 15 kg. burgonya, 5 drb. tök, 35 tojás és 40 fillér.

Páka és Fülöpmajor. 150 tojás, 33 kg. liszt, 48 kg. kenyér, 33 kg. bab, 4 kg. buza, 160 kg. burgonya, 2 kg. lencse 3 kg. gyümölcs, 1 kg. vöröshagyma, 1 kg. szalonna, 3 kg. paprika, 2 kg. lencse és 2 K. 40 fillér. Özv. Kósa Adolfné ajánléka 35 kg. kalács.

Hypollit-pusztá. György József szives támogatásával: 25 kg. liszt, 30 kg. kenyér, 100 db. tojás, 5 tök, 2 kg. burgonya, 1 kg. ugora, 5 cséve gyenge kukorica, 1 kg. vöröshagyma.

APRÓHIRDETÉSEK.

Vidékről apróhirdetéseket a legcélszerűbb postautalvánnyal földelni. A postautalvány szelvényén a szöveg könnyen elír. Lehet levélben is akkor a hirdetés árát bélyegekben küldjük. Eredeti okmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jellegű hirdetésekre vonatkoznak, ne tessék mellékelni, mert ezekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Lapásítók utcal elárára jó fizetési felvételnek. — Mint melléklóglalkozás üzhető.

Rác-utca 27 sz. a. 150 centi m. hosszú kályha eladó. Terembe vagy vendéglőbe alkalmas.

Hegedűtanító mérsékelt díjazásért tanít kottáról kezdőket, vagy haladókat. Cim Horváthné és Rónainé papirkereskedésbe kéretik.

Egészzen új Ferenc József öltöny, férfi cipők kisebb és nagyobb gyermek-kabátok, esőgallér, női-kostü-mök és egy jó boa, muffal jutónyosan eladó. Megtekinthető csütörtökötől kezdve d. e. 10-16! d. u. 4-ig Salátróm-utca 19/a.

Fűten! való nád és régi épületfa olcsón eladó. Kszantner F. és Pinte. testvéreknl.

4 szobas lakás fűdősobával és nagy üzlethelyiség Kossuth-utca 4. szám alatt azonnal kiadó. Budai ut 28. sz. ház könyv fizetési feltételekkel azonnal eladó. Bővebbet Kossuth-utca 4.

Rokkant katonák jó keresethez juthatnak. Cim a kiadóhivatalban.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szerden és csütörtökön, november hó 10 és 11 én: Ujdonság! — Ujdonság!

ANARCHISTA

szencziós és izgalmas de-
tektiv-dráma 3 felvonásban.

Nagyszabású pótműsor.
2 előadás fél 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Ertesítés.

Férjem bevonulása alkal-mával b. tudomására adom a nagyérdemű hölgy-közönségnek, hogy a női-davattermünket tovább ve-zetem és kérném azt a bizalmat, melyet férjem élvezett, réam is átruhá-zni, miután az elvállalt munkák ugyanabban a gondos és izléses kivitel-ben fognak készülni...

Kiváló tisztelettel
Fráter Izidorné.